

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban érvényes:	
Egy évre	20 kor.
Hogyodóvra	6 c
Külföldön érvényes:	
Egy évre	25 kor.
Hogyodóvra	6 c
Világos postán szállítva:	
Egy évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a határ és
Bunyó utáni napok kivételével

Bevezető és kiadónál:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
vagy megvásárolt nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
kiadónálban intézendők.

Magyar német ára 3 forint.

Gróf Tisza István miniszterelnök.

— Irta: Mikszáth Kálmán. —

Az a zavaros helyzet, melybe a magyar parlamentarizmus jutott, rosszabb a khaosznál. Megyünk, megyünk egyik hinárból a másikba és még azt sem látja biztosan a legélesebb államférfiu szem sem, hogy befelé megyünk-e még mindig, vagy már kifelé? Csak imitt-amott akadnak világosabb pontok e rettenetes tévelygésben, bizonyos stációk, honnan a kibontakozás némi valószínűsége dereng.

Szél Kálmán reszisztenciája, gróf Tisza István juniusi kísérlete a házszabályok szigorubb értelmezésével, meghiusultak. Khuen-Héderváry Károly gróf próbálgatásait közbejött szerencsétlen incidensek: a Szapári féle vesztegetési ügy, a chlopyi parancs és a Körber szónoklatai megbénították. Taktikai hibák is estek kétségkívül. Kedvező helyzetek nem aknázattak ki. A mit szerdán kellett volna megcsinálni, szombaton csinálták meg, a mikor már nem volt hatása.

Igy vált a helyzet egyre kuszátabbá és reménytelenebbé, az obstrukció magas lángokban csapkod fel, a közönségnek egyre szélesebb rétegeit lepi meg a láz, magát a gubernementális pártot is már-már megrendíti a nagy ország-bontó mozgalom, egységében repedezni kezd s vezérei közt kiüt a régi magyar betegség: versengés és belső intrikák akadályozzák a kibontakozás erőfeszítéseit.

E pillanatban úgy itthon, mint Bécsben,

csak két mód kecsegteti már sikerrel a gondolkodó elméket: vagy egy erősebb többség, vagy egy erősebb államférfi. (A király azt gondolja magában, legjobban lenne a kettő együtt.)

E vezérgondolatnak a folyamánya a kilenczes bizottság munkája, mely egyöntetű program alá hozta a többséget és Tisza István gróf megbízatása, ki e programot összehangzásba hozta a korona szándékaival.

A fölszisszenés, melyet megbízatásának hire az obstruálóknál és azok titkos barátjainál mindannyiszor okozott, legjobban mutatja, hogy az igazi férfi érkezett meg.

Tisza István most negyvenkét éves (1861-ben született) s ereje legteljében van. Két tündér pajkoskodott bölcsőjénél, incselkedve egymással, hogy ajándékaikat ellensúlyozzák. Nagy nevet örökölt, ez majd előre viszi. De e nagy névhez odatapadt egy tizenöt évig tartó kormányzás minden népszerűtlenségére, — ez majd nem ereszti előre. Hatalmas államférfiu tehetőségekkel halmozta el az egyik tündér, de hideg, barátságatlan modort adott nekik hozzájuk a másik. Lángoló hazaszeretetet oltott bele az egyik, de beleszóppentette a frázisok iránti utálatot a másik, — s minthogy a színhely olyan ország, ahol a frázisok uralkodnak, a hazaszeretnek, mely nem a tömegek fantáziáját szolgálja, hanem csak a hazát, nincs keletje.

Különbözik e bölcső, amely fölött a két versenyző tündért képzeljük, nem altató mesék és dajka-dalok közt, hanem ugyszólva politikai diskussziók zaja közt rengett. Atyjának szerep-

lése az ő születésénél kezdődik és e tart egész férfikoráig. Semmikép sem közömbös politikai egyéniségének kialakulására az események sorrendje, amint az a szülői háznál mutatkozik. A népszerű Tisza Kálmán, a balközépi vezér idejében, még gyermek, mikor még a népdal zengi a Tisza nevet; mire tudni kezdi a világot, akkorra már a közvélemény mint ellenfél jelentkezik a Tisza-portán s ennek a nyoma megvan a Tisza István lelkében.

Mihelyt elvégezte tanulmányait, a parlamentbe vágyik. Jó hír előzi meg, mint egykor Deák Ferencz értekezését s ez a hír igazolást nyer, midőn a csinos, szikár ifju megjelenik apja mameluk-táborában 1886-ban, mint Viza kna képviselője. A teljes ifjuság hamvával arczán, már is komoly, valami sajtyszerű borongás ül világos kék szemében. A keleti faj bizonyos méla szomorúsága.

Nem volt benne semmi abból a nyegleségből, mely a hatalmi pozíciókon állók hozzátartozóit jellemzi, egyszerű volt minden praetensio nélkül, mintha egy köznemesi kuriáról jönne, — de viszont hideg volt, nem pajtáskodott, nem forrt össze teljesen az itt ögyelgő, adomázgató és szavazgató urakkal. Öreg maradt, az öregeknél is öregebb. Nem voltak vele megelegetve a generális hivei, — bár mentgették, hogy azért ilyen, mert többet tud náluknál. Pedig bizony azért volt ilyen, hogy kevesebbet tudott náluknál. Nem tudott tetetni. Annyira incarnatiója az igaznak, hogy még egy mosolyt, egy szemernyi nyájasságot se bir mutatni kedve

Dasárnapi levél.

Azzal a benyomatott papirlappal, a mely Guttenberg kézi sajtójából elsőnek került ki, a nyomtatott papiroslapok rengeteg áradata indult meg. A rotációs gépekből dübörögve tör elő a folyam, egyre szélesebbre, mélyebbre és ragadóbbra dagadván.

A folyam itt nálunk elapadt. Először egészen, azután meg vékony erecske csörgedezett elő a sztrájk zsillipe mögöl: szóval hárman csináljuk annak az ujságnak, a melyet csinálni szoktunk — a felét.

A folyam elapadt. Először is a malmocskák szüntették be működésüket, a melyeket az ár hajtani szokott: a hirnév, a reklám kis malmocskái. Szünetelnek az események is, mondta egy kollegám. Valóban, az események eltevéődtek, félrerakattak naftalinba, jobb időkre, mikor a nyomtatott sorok bővebben telnek és a szónokok beszüntették vagy redukálták magukat. Továbbá egynémely ember — hát most tessék legénykedni — gunyosan végigmosolygott bennünket: fegyvertelen katonák az előrsön.

A gunyos mosolygás nem bántott. De bántott más. Kiderült, hogy nem dolgozni nem jó, hogy a pihenés, a miért mindig sirunk, nem nekünk való és a legfőbb jó valóban nem az isteni, az édes, a lazzaroni-semmittevés. Meglepetve, pirulva vallottam be magamnak csak: hiszen én szeretek dolgozni, irni, verekedni és nekem az az élet kell, a fárasztó, a viharos, a csendesesen ölö, nem ez a nyugodt, csodás és hosszú.

Most együtt vagyunk még: Sas Ede, aki arról álmodozik, hogy nemsokára mégis csak procul negotiis fog gazdálkodni és irogatni, Pálffy Béla, a kedves, okos pap, a kinek a beszéde és a gondolkozása csupa férfi-erő, meggyőződés és formás eredetiség és a többiek mind. De már nem tart sokáig.

Három nagy tábor katonái, eclaireur-jei, harczó előőrsei összegyülekezhetnek egy időre közös fedél alatt, jó is, kényelmes, kedves és érdekes ez a pihenő, de csak ki újra. Feszés a mozgás így, a kar tunya és a hangos szó tiltva van. A lombik szük. A forró idea, a vélemény, a meggyőződés szétröpíti, ha soká forr benne.

Majd megy vissza nemsokára mindegyikünk a maga ujságjához: a kedveshez, az unotthoz, aki után eped az ember, ha elválasztották tőle.

Ujság, betükbe szorított tündöklő világosság, aki egyszer rabszolgául szegődött, de nehezen gyógyul ki ebből a sirig tartó, gyilkos szerelemből. Nehéz lesz neked jó poeta procul negotiis rózsafát ojtogatni, a róza illatánál drágább és kedvesebb a nyomdafestéké és a lombsuttogásért nem cserélem el a telefon gyilkos csilingelését.

Hiába minden, a ki hiveül szegődött, el nem hagyhatja az ujságot, a legtelhetlenebbet a szörnyetegek, a legédesebbet a szeretők közül. Eddig pihentünk és béke volt. De — ugye — jöjjön a munka, a harc, az izgalom. Küzdeni akarok a magam hitéért, győzni akarok, viszem a fejemet, hogy beverjék érte és meghalok érte.

És én nem akarok hosszú életű lenni e földön — én ujságot akarok irni.

B. L.

FÁBRY TESTVÉREK

nagy áruháza

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

Telefon szám 76.

Egyedüli keresztény kalap és uri divat üzlet Nagyváradon.

Őszi és téli idényre legújabb divatu uri és fiu kalapok, női, férfi és gyermek Budapesti kézimunka készítésű CZIPÓK, a legnagyobb választékban férfi fehérneműek, keztyük, harisnyák s mindennemű uri divatcikkek, meglepő szép választékban.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Elősmert szolid bevásárlási hely.

ellen. Ez a fiatal ur az igazi arczával jár itt a lárvák birodalmában. Majd megváltozik, reméltek. De Tisza István olyan fából van, a ki eltörhet, de megváltozni nem képes.

Igénytelen témáknál szólalt fel az első időkben, a földmivelésügyi tárcza részletkérdésinél. Elegáns alak mint szónok, megnyerő gesztusokkal, melyek csak az egyik kéz kimért, kerekded mozgására szorítkoznak. Hangja kellemetes csengésű, minden modulációra képes, de ő csak a beszélgető skálában használja; semmi declamáció, semmi pose, csak ritkán rezeg meg rajta némi melegség, de ezt is mintha restelné, hirtelen abba hagyja. Előadása a puritánságig egyszerű, világos és tömör. Csak épen annyit mond, a mennyi szükséges, hogy megértesse magát. Hatni nem akar, csak meggyőzni. Beszédei mögött látszik a széles háttér, melyből az érveket kihasogatta. Némely nagy szónokok beszédjei is azt a hatást teszik, mintha egy nagy zsák oldódik meg s abból minden kiesne, a mi benne volt. A Tisza István beszédjei ellenben olyanok, mint az eső, mely a felhők-ből aláhull, de a jó Isten tudja, mennyi van ott még, a mi leeshetett volna. Rokonszenvesebb, mikor beszél, mint mikor nem beszél, mert minden aplomb, minden rátartás nélkül teszi meg észrevételeit, olyan modorban, mintha nem fektetne rájuk súlyt. Beszédközben nagy lélekjelenléte van, megzavarni nem lehet, gyorsan válaszol a közbeszólásokra és ha kell, tud élesre köszörült szavakat találni. Különböző nyugodt és hideg, — csak a szemhez vezető idegek alig észrevehető rángása jelzi, hogy apja történelmi pislogása, ha késik is, nem fog elmaradni.

Tisza István szónoklata a jövő szónoklata, mert természetes. Nincsenek floskulusai, mint Horváth Boldizsárnak, nincs humora, mint Eötvös Károlynak. Lim-lom az első, gyöngy az utóbbi, de tökéletesnek egyik se mondható. Az idegen hajának a férfiak fején épen úgy ki kellett menniök a divatból, mint azoknak a hajának, a melyek közé igaz gyöngyöt fűztek a régiok. Az igazi haj az, a mi közt semmi sincs, maga van a haj. Az igazi parlamenti előadás is csak az lehet egyszer, mely nem cziczomáz, csak megvilágít.

De ha kicsi kérdéseket választott is eleinte gróf Tisza István beszédanyagnak, a folyosón vagy a klubban beszélgetés közben nagy előszeretettel formált véleményt minden felmerülő esetben s ez oly okos volt, hogy szükségképen nem lehetett népszerű.

Eszméi, nézetei és tervei lassan-lassan nemzeti szükségletté váltak s ezzel egyre nőtt tekintélye, de a mint a kereszténység egyik szent alakjáról állítja a legenda, hogy a palástja vele együtt nőtt, az ő tekintélyével is együtt nőtt az ő népszerűtlensége.

Mindegy, mégis a vezérek helyére jut. Nem az az ember, a kit el lehet dugni. Sőt minden szögletből mindjárt ő látszik. Már a Bánffy-féle obstrukció idején a Szilágyi leköszönése utáni nehéz napokban ő a legalkalmasabb a házelnöki méltóságára, de ezt megakadályozzák barátjai.

A király már akkor tudott felőle, látta mi lakik bene (a király szeme jó,) s a mint jelenti Bánffy Bécsben, hogy barátjai nem engedik

elnökké lenni, féltvén őt a lejárattól, Ő Felsége szokatlan határozottsággal szól közbe:

— Egy olyan férfi, mint Tisza István, nem járhatja le magát.

Már akkor is a házszabályok komolyabb értelmezésének kívánatosága vetette fel a Tisza István nevét, már a király akkori megjegyzésében is benne van a motívuma a négy év után bekövetkező juniusi megbizatásnak, melyet a közvélemény felreértett, — azt vevén zokon, hogy Tisza István engedelmények nélkül vállalt között. De Tisza egyetlen maradt; Tisza egyszerűen a parlamenti többség akaratának végrehajtására vállalkozott, mint a hogy most is azt teszi. Csak hogy akkor még a többségnek nem volt akarata — katonai programja.

Csak ama rövid napokat véve is, a mióta deszignált és kinevezett miniszterelnök, olyan rátermettséget a kormányzásra, nehéz kérdések kibontására annyi ítélő tehetséget, erélyt, bátorságot, önállóságot tanusított, hogy egész bátran ki lehet mondani: „Egy olyan valaki érkezett meg, a kit nem annyira a király küldött, hanem a gondviselés.”

Nagy gondok, roppant feladatok várnak rá, sok küzdelem, a sötétség összes szörnyei megmozdulnak... Hanem talán ébren lesz a liberális világ is és észbe veszi, komoly fontolóra veszi, — hogy az utolsó gyertyaszál világít.

Csatornázás — ingyen.

Nagyvárad, nov. 7.

(Dr.) A közköltő emelést a közgyűlés nem engedi. A hangulatból kivehető, hogy Nagyváradon jó sokáig nem fogják emelni a pótdót, mert egy adóemelést megszavazó törvényhatósági bizottságnak alighanem bizalmatlanságot szavaznának a polgárok. Most tehát le kell tennünk arról, hogy a megkezdett haladást folytassuk, mert hiszen a haladáshoz pénz kell, pénz pedig nincs. A jó nemzetgazda azonban tudja, hogy a gazdálkodáshoz nem elég a pénz, mert azt el lehet költeni, a nélkül, hogy láttatja lenne. Sokkal fontosabb az, hogy a pénzt jól használjuk fel. Balgaság volna azt állítani, hogy Nagyvárad városának nincs pénze. Igaz, új segédforrások nem nyithatók, de a meglevőt jól felhasználni, okszerűen beosztani, ez a helyzet titka. Ha valaki úgy hirtelenében előállana a tanácsnak azzal, hogy Nagyvárad város csatornázását megcsinálja a nélkül, hogy az a városnak egy fillérjébe kerüljön, alighanem bolondnak néznék. Mert hiszen nagyon jól tudjuk, hogy a csatornázás közel két millió korona befektetést igényel s hogy ezt az összeget kölcsön útján kellene fedezni. Elő kell állani tehát a honmentő eszmékkel és ezek között nem utolsó az, hogy hogyan lehet a csatornázást ingyen megcsinálni.

Mindenekelőtt tegyünk egy kis számítást. A csatornázás belekérül az előzetes költségvetések szerint 1,800,000 koronába. Ha ezt az összeget amortizációs kölcsönre vesszük fel, úgy 4 és fél százalékos annuitással az évi törlesztés 81,000 koronát tenne ki. Ez volna tehát az az összeg, amit az évi költségvetésbe beilleszteni kellene s a mi a közterheket mintegy tizenhárom százalék közköltővel emelné. No de mi recipét akarunk adni arra, hogyan lehet a

csatornázást közköltő-emelés nélkül megvalósítani.

A terv maga Columbus tojása. Tudvalevő dolog, hogy minden háztulajdonos ma köteles bizonyos összeget klozett-takarítás címén fizetni, a mit pedig — ha a város csatornázva volna — nem kellene fizetnie. Nos tehát, a csatornázás létesítése esetén a város a klozett takarítási összeget, a mit most a háztulajdonosok a magánvállalkozónak fizetnek, kivetheti csatornázási díj címen. Váradon ez idő szerint mintegy 3000-re tehető a házak száma. Ez a 3000 háztulajdonos alighanem megfizeti egy év leforgása alatt azt a 81,000 koronát, vagy ha ennyit nem, legalább megközelítőleg ennyit. A különbözetet kivetheti a város csatornázási díjban, mert minden háztulajdonos szívesen fizet magasabb csatornázási díjat, mint alacsonyabb klozettisztítási költséget. Szóval a csatornázást meg lehet csinálni egy fillér közköltő-emelés nélkül. De ha kellene mégis valamelyes áldozatot hozni, akkor is az ebből származó teher nagyon csekély lesz, különösen ha a csatornázás óriási közegészségügyi előnyeit vesszük tekintetbe. Mindebből pedig az tűnik ki, hogy jó gazdálkodással, beosztással és körültekintéssel sokszor többet lehet elérni, mint sok pénzzel és hogy lehet haladni újabb teheremelés nélkül is.

Az új kormány Nagyvárad városához.

Tisza István gróf és miniszter társainak beosztott levele tegnap érkezett meg Nagyvárad közönségéhez. Az új kabinet bemutatkozó irata a régi sablonos vágású és mint mindig, a törvényhatóság támogatását kéri. Hangzik pedig a leirat a következőképpen:

Ő csász. és ap. királyi Felsége — gróf Khuen-Héderváry Károly valóságos belső titkos-tanácsos urnak és hivatali elődömnök miniszterelnöki állásáról való lemondása következtében, folyó évi november hó 3-án kelt legfelsőbb kéziratával engem magyar miniszterelnökké legkegyelmesebben kinevezni s előterjesztésem folytán ugyanazon napról kelt legfelsőbb elhatározásával Lukács László urat pénzügyi, Piósz Sándor urat igazságügyi miniszterévé legkegyelmesebben újólag kinevezni, illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megerősíteni, továbbá Hieronymi Károly országgyűlési képviselő urat kereskedelemügyi, Cseh Ervin képviselő urat hovát-szlavon-dalmátországi tárczanélküli, Berzeviczy Albert országgyűlési képviselő urat vallás és közoktatásügyi, Talián Béla országgyűlési képviselő urat földmivelésügyi és Nyíry Sándor cs. és kir. vezérőrnagy urat honvédelmi miniszterévé legkegyelmesebben kinevezni, engem pedig egyidejűleg a belügyminisztérium vezetésével, valamint a legmagasabb személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével legkegyelmesebben megbízni méltóztatott.

Midőn erről a törvényhatóságot új állomány elfoglalása alkalmával ezennel értesitem, egyúttal azon várakozásomnak adok kifejezést, hogy úgy engem, mint miniszter társaimat legkegyelmesebb Urunk Ő Felsége bizalma által elének tűzött feladatainak megoldásában, törvényes hatásköréhez képest, hazafias buzgalommal és erélylyel támogatni fog.

Budapest, 1903. évi november hó 4-én.

Tisza.

UJ ÜZLET.

FISCHER SÁMUEL

üzletvezető vezetése alatt

KASSOVITZ FÜLÖP

czég Zöldfa-utczán 36. szám alatt

UJ ÜZLET.

Férfi
Fiú és
Gyermek

R U H A

fiók üzletet nyitott.

Ruha megrendelések olcsón és jutányosan
vállaltatnak mérték szerint.

egy minden igényt kielégítő

Amidőn legjobb, saját gyártmányu s az egész országban hírnévre szert tett **kész férfi és gyermeköltönyöket**, felöltöket, raglán ulster és sportkabátokat, szőrmeárkat és utazó bundákat megvételre ajánlom, biztosítom a n. é. vevőközönséget, hogy **feltűnő olcsó és kitűnő árú** mindenütt meglepedést fognak kelteni.

B. látogatást kér

FŐ-ÜZLET:

Zöldfa-u. Stern Gyula czéggel szemben.

Kassovitz Fülöp

fiók-üzlete Zöldfa-u. 36

Országgyűlés.

Az elnökválasztás napja.

Budapest, nov. 7.

(Saját tudósítónktól.)

Az elnökválasztás napja a mai és a pártok nyilatkozásáé. Az elnökválasztástól meglepetést nem vár senki, a szabadelpvűpárt jelöltjeinek megválasztása iránt kétség nem merül fel s tudja mindenki, hogy még a mai ülésen elnökké lesz Perczel Dezső, alelnökké Jakabffy Imre. Késedelmeskedve és lassabban gyűlnek a honatyák a Házba. Egyáltalán úgy látszik, hogy csakugyan csöndesebb időkre virradtunk. Harci zaj nem veri föl a folyósókat, csöndes tréfálózás hangzik itt is, ott is, jönnek a hét-köznapok, a munka napjai.

Uj indemnitás.

Az ülés elején Dániel Gábor elnököl s az elnökválasztást ő vezeti.

Lukács László bejelenti, hogy a mult kormány alatt beadott indemnítási javaslatot visszavonja és e helyett új javaslatot nyújt be, melyben a kormány ez év december 31-éig kér indemnítást. (Helyesítés.)

Az elnök választás

Most következik az új elnök és alelnök megválasztása. A szavazás szavazó lapokkal történik, amiket egy urnába kell bedobni. Esterházy Kálmán olvassa a névsort és Dedovits György a tavollevők névsorát. Először az elnökre szavaznak, azután az alelnökre. Egymás után járulnak a honatyák az urnához, azután sietnek ki a folyósóra, a hol most mozgalmas az élet. A kormánypárt Perczel Dezsőre adja szavazatát, míg az ellenzék nem szavaz 67-es alapon álló politikusra, — üres szavazólapot dob az urnába.

Féltizenkettőkor ér véget a szavazás. A szavazólapokkal telt urnát felviszik az elnöki emelvényre, hol Dániel alelnök a jegyzők segítségével összeszámolja s szavazólapokat. Dél felé hirdeti ki az eredményt. Megtelnek a padok, nagy figyelemmel hallgatják az enunciatiót.

Dániel alelnök: Beadatott 187 szavazat, ebből 158 szolt Perczel Dezsőre (Kialtások: Éljen Perczel!), 24 szavazólap üres volt, 5 czédula pedig külön egyesekre szolt. *Ezerint Perczel Dezsőt a képviselőház megválasztott elnökének jelentem ki.*

Harsány éljen zug fel a jobboldalon.

Dániel alelnök folytatón bejelenti, hogy a választás eredménye ő felségéhez is fel fog terjesztetni és ezzel az ülést öt percze felüggeszti.

Szünet alatt Gajári Gézáól megtudjuk, hogy kinek szolt az öt külön-külön egyesekre adott szavazat. Perczel Dezső 158 szavazatán kívül 2 szavazatot kapott Gabányi Miklós, 1-et Apponyi, 1-et Ballagi Géza és 1-et Thaly Kálmán.

— No lám — jegyzi meg a folyósó vicze — Perczel után Gabányi kapta a legtöbb szavazatot.

A tíz perc szünetnek vége, a villamos csengő végigberzeg a folyosón.

Perczel elnök bemutatkozása.

Ismét megtelnek a padok. Egyszerre felharsog az éljen, fekete bársony, aranytól ékes díszmagyarban vonul fel Perczel Dezső, az új elnök az elnöki emelvényre. A meghatottság és izgalom megérzik hangján.

Perczel Dezső elnök: Tisztelt Ház! Midő nagy köszönettel fogadom a tisztelt Ház bizalmát, be kell vallanom, hogy a legellentétebb érzelmekek foglalom el e széket, hiszen elfogulttá tesz, hogy oly férfiu az elődöm e székekben, mint gróf Apponyi Albert . . .

A baloldal hosszas, zajos éljenzésbe kezd. A jobboldal is éljenez. Belesüvit az éljenbe Hock János hangja, a mint az elnöki emelvény felé kiált.

— Azért kellett Apponyinak elmennie, hogy ön jöhessen.

A jobboldal lehurrogja Hockot, parázs láрма van, Perczel megint az elnöki csengőhöz nyul, így aztán csönd lesz.

Perczel Dezső elnök folytatja beszédét: Oly előd után, mint Apponyi Albert, a kinek kiválósága előtt fejet hajtok én is. Öszintén bánt a kétség, meg fogok-e tudni felelni a kötelességeimnek.

— . . . és a miniszterelnökek! — Kiált közbe egy ellenzéki hang.

Perczel elnök: Egyszer már voltam elnöke a Háznak. Annál nagyobb örömmel tölt el, hogy most másodsor is felém fordul a bizalom. Mint akkor, úgy most is, azt a fogadalomszerű kijelentést teszem, hogy az ország törvényei és a házszabályok alapján fogok állani, a hazaszeretet, az alkotmány szeretet és a királyi tisztelet fogja sugallani tetteimet és részrehajlatlanság, pártatlanság fogja irányítani működésemet. (Altalános helyeslés.) Főtörökvesem lesz, hogy a házszabályokat megtartsam és megtartassam. (Zajos helyeslés.) De működésem csak úgy lehet sikeres, ha mindenki támogat tisztemben. Erre kérem a tisztelt Házat, én pedig megígérem, hogy a mit itt kijelentettem, komolyan meg is tartom. Ajánlom magam jóindulatukba.

Ismét a jobboldal kapott bele a harsogó éljenbe, de most már a baloldalon is a tetszés morajlott.

Az első botlás.

Perczel Dezső leült, elfoglalván az elnöki széket, megrázta a csengőt és belefogott működésbe. „Botlás“-sal kezdte. Így szoltot ugyanis:

— Tisztelt ház. A napirend szerint most következik Tallián Béla lemondása folytán az alispán . . . az . . . alelnök választása.

Kedves derü hullámozott végig az egész ház. Perczel elnök nyelvből alispánt mondott alelnök helyett.

— Soha nagyobb botlást el ne kövessen! — hangoztatta a békülekény hangulatu ellenzék.

Az alelnök választás.

Ezzel megkezdődött az alelnök választás, ugyanoly módon történt, mint az elnökválasztás.

Szünet után már polgári feketekabátban foglalja el ismét Perczel Dezső az elnöki széket s kihirdeti, hogy 181 szavazatot adtak be, ebből 153 szavazatot kapott Jakabffy Imre: Jakabffy tehát a Háznak megválasztott alelnöke. (Éljenzés a jobboról.) Az elnökségben történt e változást ő felségéhez is fel fogják terjeszteni.

Kossuth a kormány-programról.

A napirend szerint most következett a miniszterelnök programjához való hozzászólás. Kossuth Ferencz szolal fel elsőnek.

Kossuth Ferencz: A függetlenségi párt minden 67-es kormány ellen elvi alapon küzd. Az új kormány is ezen az alapon áll, pedig ez az alap sikamlós és csak lefelé vezethet. A jelen kormány iránt bizalmatlanabb szoló és pártja, mert ez tovább ment a magyar nemzet jogának félre magyarázásában, helyesebben jogának feladásában. (Ugy van! — balról.) Vitatja ezután, hogy a felségjog a nemzettől ered. A magyar nyelvhez való jogot nem szabad feladni, mert ez egyértelmű az öngyilkossággal. A felségjog az 1867. XII. törvény 11. szakaszában gyökerezik és hogy most a király más felfogáson van, az az ridegen tanácsosoknak tulajdonítható. A felségjogok tekintetében is áll a kormány felelősége. Ennek a felelőségnél következtében bukott meg a Khuen-Hédervary kormány. Az országban kidomborodott egy hagyományos akarat, mely szilárdan megáll a sziklaként felmeredő akadályokkal szemben s mely nem vesz tudomást arról, hogy a király már előzetesen vetőjogát gyakorolta. A jogfeladás maradjon csak a Lloyd-klubban.

Baró Kaas Ivor: Szabadelvű gyalázat. (Nagy zaj. Elnök csöngöt.)

Kossuth Ferencz: A függetlenségi párt küzdeni fog mindig a 67-es törvény ellen a mig az önálló Magyarország korszaka be nem fog következni. A miniszterelnök programjára térve rá, kifogásolja, hogy előbb a főrendiházban mondta el.

Kossuth Ferencz kijelenti, hogy Tisza István gróf pénzügyi fejtegetéseit helyteleneknek tartja, mert rontja az állam hitelét.

— Börzemanöver, szol közbe balról valaki.

Molnár Jenő: A miniszterelnök a contremalben van. (Élénk mozgás.)

Kossuth Ferencz folytatja beszédét. Kérde, hogy ha már a hadseregben nem érvényesíthetjük a magyar nyelv jogait, miért nem érvényesíti a kormány azon a téren, a melyen nincs akadály: népiskolákban. Hiszen 2190 népiskolában nem tanítanak magyarul.

Vlad Aurél közbekiált: Azt Biharmegyében mondják a román választóknak, Belényesen. Felkiáltások a szélsőbalon: Meg is mondjuk.

Kossuth a miniszterelnök beszédét kortes beszédnek tartja. Felsorolja a függetlenségi párt újabb támasztott és ismert követeléseit. Azután így szol: Remélem, hogy a miniszterelnök belátja e követelések szükségességét és kedvező választ fog adni. Legyen ez fényugár abban a sötétségben, a mely hazánkra borult, (Éljenzés és taps a szélsőbalon.)

Tisza személyes kérdésben.

Tisza István gróf miniszterelnök kért személyes kérdésben szót. Kossuth beszéde közben, ugymond, melyben felhozta, hogy az ő beszéde roszhatást tett a pénzüvilágra, a baloldalon azt kiáltotta valaki, hogy a miniszterelnök contremal akar lenni. Aki ezt kiáltotta, nem tudta mit beszél, mert nem tétélezi fel, hogy becsületes emberrel számban ily gyanusitással éljenek. Kaas Ivor szolalt még fel személyes kérdésbe; a vitát ezután hétfőre halasztották.

H I R E K

A kolozsvári szedők sztrájkja.

Kolozsvár, nov. 7.

(Saját tudósítónktól.)

Ez idő szerint kincses Kolozsvárott sem jelenik meg ujság. A szedők oly tulságos követelésekkel állanak elő, hogy azokat a nyomdatulajdonosok nem teljesíthetik, hacsak egyenest a tönkrejutásba nem akarnak rohanni. Azaz, a régi lapok nem jelennek meg, de felbukkant az utcasarkon egy ravasz kis lap, a mely a Kolozsvári Napló névre hallgat és 4 fillérnyi áron hozza közelebb a világot eseményeit a kolozsvári közönséghez. A lapot a sztrájkoló szedők szedik, a mint bevaloltak — ők maguk. Sőt egy-egy sztrájkoló szedő kolportálja is.

— Ki szedi a lapot? kérdezte az egyik árusítótól egy arra járó ur.

— Magam szedem, felelte a jókedvű bérharczos legény.

— Hát Ön nem sztrájkol?

— Sztrájkolok én, de — magamnak azért szedek.

A sztrájkoló nyomdát is szereztek igen kedélyes módon. A sztrájk előtt ugyanis egy kolozsvári nyomdatulajdonossal abban állapodtak meg, hogy a nyomdáját megveszik. Az üzletet november végére kötötték. Addig 100 korona foglalót adtak olyan kikötéssel, hogy a foglaló elvész, ha a kitűzött határidőben nem veszik át a nyomdát. A nyomdatulajdonos belement és a fürge kis Kolozsvári Napló megjelenésének a jámbor aiku a magyarázata. Az új lap a sztrájkközlöny, ez az irodalmi pótkávé különben első számában már igen hangulatos cikkekkel köszöntött be. Első cikkének czime ez:

Szamar, vagy gazember?

Ezen a czimen adomát közölt, melyet Eötvös Károly mondott el a városnak ama tisztviselőjéről, a ki a gázgyárral a szerződést megkötötte. Az elevenség egyébként is végigvonul a kis sztrájkklapon, a mely a kolozsvári közönséget megmenti az abszolút hirtelenségtől.

A kolozsvári nyomdatulajdonosok kartelt kötöttek arra nézve is, hogy semmiféle nyomtatványt sem készítenek. A szinlapot se nyomják Kolozsvárott, hanem Nagyváradon készítik és odaszállítják. És gázszjelentést sem készítenek, úgy hogy már csöndes részvétet sem lehet kérni, hanem meghalni is csak észrevétlenül lehet a sztrájk közepette.

* **Tisza István gróf mandátuma.** Biharvármegye központi választmánya hétfőn, e hó 9-én tartandó ülésén foglalkozik Tisza István grófnak képviselői mandátumáról való lemondásával és kitzíti az új ugrai választás határidejét. A választási mozgalomra a szabadelpárt és az ellenzék is készül már. Az ugrai kerület szabadelpártja ma délelőtt tartja jelölő gyűlését, a melyen a megyei párt részéről *Hegyesi Márton* alelnök vesz részt. Az értekezletre odautaznak *Telegdy József*, *Papp Géza*, *Halász Zsigmond*, *Feilitsch Arthur* báró, *Szombathy György* orsz. képviselők és *Gajári Ödön* volt orsz. képviselő. Itt erőlítjük meg, hogy Tisza István gróf *Skerlecz Iván* bárót *Szell Kálmán* és *Khuen Hédervár* volt titkáraját tartotta meg minisztereinek titkárajának.

* **A szüret eredménye.** A nagyváradi hegyközség tegnap délután *Molnár Imre* dr. elnöke alatt ülést tartott. A hegybírói jelentés megemlékezett az idei szüret eredményéről, mely szerint a váradi hegyen 11.546 hektoliter bor termelt. Eladtak szüret előtt 1360 mázsa szőlőt, melyből tekintélyes részt külföldre szállítottak. E szőlőmennyiség ezer hold beültetett területen termelt, mely még nem minden részben teljesen termőképes. A must hektoliterjének ára 14—17 forint között változott. A hegybírói jelentést minden részében tudomásul vették, majd a kisebb folyó ügyeket vették tárgyalás alá.

* **Villamos világítás előkészítése.** A városi villamos művek felügyelő bizottsága tegnap délután tanácskozott a módok felett, hogy a magánosok részére már november hó 15-én szolgáltatassák a világító áramot. Tekintettel arra, hogy a város mint üzletfél szerepel a villamos magánvilágítókkal szemben, a felmerülő kérdéseket zárt ülésben tárgyalta a bizottság. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy az utcái lámpákra már megkezdtek a világító testek felszerelését s nagy erővel igyekeznek a munkálatok gyors befejezésén, hogy az utcái világítás próbáit még e hónapban megkezdhesék.

* **A jogászok vitaestéi.** A nagyváradi jogászegylet a nyári szünet után működését ismét megkezdi. Vitaestélyein megbeszélés tárgyává tehetők egyes jogi kérdések, ismertetés tárgyává tehetők a jogirodalom újabb termékei s szívesen látja azt is, hogyha ez esteken az egylet tagjai jogeseteket vitatnak meg. Továbbá a bünvádi perrendtartás s az új perrendtartási és magánjogi törvényjavaslat egyes intézkedéseinek ismertetését és megvitatását is szívesen veszi az egylet, mely felkéri tagjait, hogy e vitaestéken résztvenni, közreműködni s ebbeli szándékukat nálam, vagy dr. *Baróthy Pál* kir. alügyész urnál, az egylet pénzrarnokánál, vagy dr. *Váradi Ödön* urnál, az egylet titkárajánál mielőbb bejelenteni szíveskedjenek. Rítóók *Zsigmond* kir. it. táblai elnök, mint a jogászegylet elnöke.

* **A Körös megfertőzése.** Öt év óta húzódik már a bihar-szilágyi olajgyár ügye. Nagyváradi városa ugyanis panaszt emelt a gyártelepről a Körösbe bocsájtott szennyvíz miatt, mert az Egeres patakon át a Körösbe jutó petróleum és vitriol-salak veszélyezteti a város vízművét. Többször tartottak helyszíni szemlét, vegyvizsgálatot, míg végre most első fokban határozott a városra fontos vizjogi kérdésben *Miskolc* *Ferencz* dr. Biharvármegye alispánja. Engedélyt adott 50 évre a részvénytársaságnak a szennyvíz levezetésére, azonban elrendeli, hogy mindazokat a védelmi intézkedéseket, szűrőmedencét stb. köteles hat hónap alatt létesíteni, amelyeket a kulturmérnöki hivatal szükségesnek mondott, Hangoztatja az alispán indokolása, hogy a szennyvíz levezetése a Körösbe káros a közegészségre és a haltenyésztésre. Az új szűrőkészülék hivatva van a fertőző anyagoktól megtisztítani a kibocsájtott szennyvizet. Nagyváradi város ama két kívánságát, hogy

még egy szűrőkészülék állíttassék fel, a gyári helyiségek padozata pedig betonból készíttessék, az alispán nem vette figyelembe, mert azokat feleslegesnek tartja. Az alispán határozata ellen Nagyváradi városa fellebbezést ad be a vármegye közigazgatási bizottsághoz.

* **A Fehér-Kereszt egylet** ma, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja közgyűlését a városháza nagytermében.

* **Az új kormányról** érdekes cikkeket és képeket hoz a Vasárnapi Ujság ma megjelenő száma. Fővárosi tudósítónk révén alkalmunk van az egyik cikket a kedvelt szépirodalmi újsággal egyidejűleg közleni.

* **A Szigligeti-Társaság** tegnap délután 5 órakor választmányi ülést tartott, melyen *Bodor Károly*, *Radó Ignác*, *Sulyok István*, *Sas Ede*, *Böszörményi Géza*, *Adorján Armin*, *Fehér Dezső*, *Winkler Lajos* voltak jelen *Rádl Ödön* elnöke alatt. A jelentések közt van *Mártonfy Zoltán* váraljai könyvtáros jelentése, amely a könyvtár szép gyarapodásáról és népszerűségéről szól. Hasonlóképp öröndetes az újvárosi könyvtárról szóló jelentés, melyben *Bodnár János* könyvtáros a könyvtár élénk olvasottságáról számol be. A jelentéseket örömmel vették tudomásul s az elnök általános helyeslés közt mutatott rá, hogy e siker arra buzdítja a Társaságot, hogy legközelebb a kormány támogatásával a régi népkönyvtárt is fölláttatják. Részvétel emlékezett meg az elnök *Kotunovics Sándor* és *Sipos Imre* haláláról. Bejelent az elnök, hogy a Társaság *Szmrecsányi Pál* dr. nagyváradi püspöknel beiktatása alkalmából tisztelgett és jóiadulatát kérte, amit a püspök szép beszédben meg is ígért. Jelentést tesz az elnök arról is, hogy a Társaság pályázatán nyertes két színmű szép sikerrel került színre a Szigligeti-színházban s a szerzőknek a Társaság koszorút adott. — Elhatározták, hogy a Társaság a télen is felolvasó ciklust rendez, tavasszal pedig valószínűleg újra nagyszabású képiállítást csinál. Az első matiné november 29-én lesz s azon *Agoston Péter*, *Bodor Károly* és *Fehér Dezső* fognak szerepelni. — Ezután a Társaság tagjaiul *Keszler Edét* és *Dénes Sándort* fölvtették. *Adorján Armin* indítványára elhatározták, hogy a Társaság *Berzeviczy Albert* drt, az új közoktatási minisztert hivatalba lépése alkalmából üdvözölje s a felirat szerkesztésével az indítványozót bízták meg. — Öröndetes tudomásul szolgált végül, hogy *Sándorffy József*, a nagyváradi színészet első mecenásának sír-emléket helyreállították s a költséget társadalmi uton összegyűjtötték, ami az e czelra kiküldött bizottság elnökének, *Hoványi Géza* drnak az érdeme.

* **Leszakadt menyezet.** Cséllfáról írják nekünk: *Neszlly* *László* járási állatorvos házában tegnap a konyha fölötti menyezet leszakadt, még pedig olyanformán, hogy az állatorvos *Demján János* nevű kocsisa, ki épen zabot hordott a padlásra, az omladékkal együtt a támadt részen a konyhába esett, hol egy konyha butorarában a mellét oly súlyosan megütötte, hogy rögtön elájult. Dr. *Engel Zsigmond* járásorvos megvizsgálta a szerencsétlen áldozatot és mellhártya repedést konstatait A sebesült súlyos betegen fekszik. Az épen akkor ott dolgozó napszámos, nem tudván mi okozta a nagy robajt, megijedt s úgy elszaladt, hogy máig sem jött elő.

* **A kereskedelmi miniszter kihallgatásai.** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter általános kihallgatásait minden pénteken, délután fél 5 órakor tartja meg. Jelentkezés aznap délelőtt 9—12 óráig. Legközelebbi kihallgatás folyó hó 13-án lesz.

* **Csöd Nagyváradon.** Nemrégén új üzlet nyílt meg a Fő-utcán, *Csathó Gábor* és társa papirkereskedése. Az új vállalat vezetői nagy ambícióval fogtak munkához, azonban az üzlet felvirágoztatása nem sikerült s az üzlet csödbe jutott. Maguk a tulajdonosok kérték a csöd elrendelését s a törvényszék azt tegnap el is rendelte. Csödbiztos lett *Böhm Jenő*, tömegrendnok *Adorján Emil* dr. Az üzlet aktívái 25000 koronát, passzívái 28000 koronát tesznek ki.

* **Szarvasmarha kiállítás Margittán.** A biharmegyei gazdasági egylet e hó 15-én Margittán díjazással egybekötött szarvasmarha

kiállítást rendez. A kiállításon csak az érmihályfalvi és margittai járás vehetnek részt állatjaikkal a kiállításon s részesülhetnek a kitűzött jutalomdíjakban. Díjakat csak kis tenyésztők kaphatnak. Nagyirtokosok csak oklevéllel tüntethetők ki. A kiállítás iránt a két járásban szép érdeklődés mutatkozik, a mi a kiállítás sikerét biztosítja. Akik a kiállításon részt óhajtanak venni állatjaikkal, azok a kiállítás napjait ezen szándékukat jelentsék be a margittai előjáróságnál. A kiállításon résztvevők semmiféle díjat nem tartoznak fizetni.

* **A kath. legényegylet** ma vasárnap este tartja meg házi estélyét, ünnepélyes tagfölvétellel egybekötve. A tagfölvétel aktusa után több szavalt, monolog s zeneszám következik. Majd kevés szünet után kezdetét veszi a táncz.

* **A magánhivatalnokok estélye.** Kedves, hangulatos mulatságot rendezett tegnap este a magántisztviselők egylete. A kedélyes estély hangversenyvel kezdődött, melynek első pontját *Bodor Károly* dr. ötletes felolvasása képezte. Ezt követte az este fénypontja, *Schwarz* *Juliska* nének, a mi tüneményes virtuozitásu zongora művésznöknek játéka, *Hoffmann* meséből játszott oly perfect művészettel, a melyet vidéki hangversenyeken ritkán hallhatunk. A hangverseny befejező száma kedves meglepetés volt. *Sima Antonia* k. a. a Népszínház iskolájának kitűnő sikerrel végzett növendéke lépett az emelvényre s temperamentumosan adta elő *Heltai* egyik monológját. A sikerült hangverseny után reggelig raktak a tánczot.

* **Evangelikus istentisztelet.** A következő sorok közlésére kérték: ma vasárnap 10 órakor a körös-utcai ev. templomban évi hálaadó istentisztelet lesz, az ur nyári és őszi áldásait, melyre hiveinket ennyel figyelmeztetjük s meghívjuk. *Ev. Egyház.*

* **Kereskedelmi alkalmazottak hangversenye.** A nagyváradi kereskedelmi alkalmazottak szakegylete vasárnap este tartja meg tánczozal egybekötött hangversenyét a Fekete Sas összes termeiben. A hangverseny fénypontja *Ruzsinszky* *Iona* szereplése, aki az ő tüneményes hangján magyar dalokat fog énekelni. Kivüle közreműködik még *Vomácska József* zenetanár, *Homonnai Albert*, *Hecskó Aladár*, *Benkó Imre* és *Borody Béla* — felolvasás, szavalt, zongora és hegedűszámokkal, melyek kellemes szórakozást ígérnek a közönségnek. Hangverseny után táncz lesz. Belépő-díjak: személyjegy 1 kor. 50 fill. családjegy (3 személyre) 4 kor. A hangverseny kezdete 8 órakor.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét *Gaedicke A.* Budapest ismert és legnagyobb szerencsegyűjtődjének mai hirdetésére. — E czég szerencséje máris közmondássá vált, úgy hogy mindenki csak a szerencsés *Gaedicke* nék akar vásárolni. Nem mulik el tényleg húzás a nélkül, hogy e czég egy vagy több fönyereményt fel nem tudna mutatni.

x **Tambura zene a Koronában.** Ficzek *Kálmán* karmester vezetése alatt egy remek összhangu tambura zene és daltársulat tartja esténként előadásait. Az előadást *Gyöngyösi Aranka*, *Por Paula*, *Neményi Terka*, *Komáromi Sándor* és *Földvári Rezső* énekes és énekesnők tartják, úgy hogy közönségünk a legkellemesebben tölti idejét a Koronában.

x **Uzsorakamatok.** Egy ép oly gazdag, mint fukar budapesti magánzó nemrég meg nyerte a 600 000 koronás fönyereményt. Hogy barátai és ismerősei ne vehessék a „barátságát” igénybe, el akarta a nagy eseményt titkolni, azonban sajátságos módon elárulta magát. Mídon ugyanis a hatalmas nyereményösszeget megkapta, elhatározta, hogy ezen alkalomból kifolyólag jótékonytárgyat gyakorol és egy osztály sorsjegyet vásárolván, elküldte ezt ajándékba egy vidéki árvaháznak. Régi szokásához híven, nevét a sorsjegy határa írta, bár ez alkalommal titokban akart jótékonytárgyat gyakorolni. Mily nagy volt a bosszúsága az öreg zsigorinak, midőn néhány nap múlva az árvaház köszönő levelét megkapta és még inkább bántotta, midőn nemsokára *Török A.* és *Tsa* bankháza — Budapest, VI., Teréz-körút 46. sz. — értesítését vette, melyben örömmel tudatják, hogy a sorsjegy 60,000 koronát nyert. Így történt meg ez alkalommal, hogy az árvaháznak az

ajándéksorsjegyért befektetett csekély tőke
uzsorakamatokat jövedelmezett, mely ellen a
legszigorubb erkölcsi hírnök sem lehet kifogása.

Színház.

Színházi naptár.

Hérfő: Szan-Toy, operett. Kedd: Jó Fülöp, vigjáték. Szerda: Bánk-bán, (Katoua születésének évfordulója. Csütörtök, péntek: Báránkyák (előszór). Szombat: Szegény Jonathán, (Mezey Jolánnal).

Hunyady László. Erkel Ferencz emlékeztének hódolt ma este a színház, a költő születése évfordulóján. Klasszikus operáját Hunyady Lászlót adták, a hatalmas dalművet, az örökértékűt a magyar zenei irodalomban. Erzsébetet Ruzsinszky Ilona énekelte, a színház nagy primadonnája, aki csodálatos művészetével elbűvölte a közönséget, mely elragadtatásának viharzó, lelkes tapsaival adott kifejezést. Egész éven át szüntelen ünneplés középpontja volt a művészsasszony, aki ma egyik legnagyobb diadalát aratta. Szép sikereknek örült ez estén Békefi Lajos, László személyesítője, aki igen szépen énekelte, továbbá Parlaghy Kornélia (Gara Mária) és Horváth Kálmán (Gara nádor).

Táviratok és telefonhírek.

Az új államtitkárok.

Budapest, nov. 7. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap mai száma közli Serény Béla grófnak kereskedelemügyi és Makfalvay Gézának földmívelésügyi államtitkárrá való kinevezését.

Egyetemi zavargások.

Budapest, nov. 7. (Saját tudósítónktól.)

Az egyetemen ma Magyar tanár előadása alatt, aki egy egyházellenes versről mondott utólagos bírálatot, az ifjuság egyrésze tüntetést rendezett. Az ifjuság lármájára a professzor kijelentette, hogy nem engedheti meg, hogy felekezeti támadásokkal az előadásokat megzavarják s ezentul a bírálatokat előbb ő maga olvassa fel. Az ifjuság tegnap este a Mensa academicán megalakította a nemzeti pártot, a mely erősen föl fogja venni a küzdelmet a szociálistákkal.

Bécs, nov. 7. (Saját tudósítónktól.)

Az itteni egyetem aulájában ma óriási verekedés támadt a klerikális és liberális diákok között. A szóváltásból keletkezett nagy verekedés vége az lett, hogy a klerikálisokat kiszorították az iskolából.

A levélhordó merénylője.

Budapest nov. 8. (Saját tudósítónktól.) A fővárosban nemrégiben rablógyilkos merényletet követtek el Bodó József levélhordó ellen. A tettést azonban mindeztideig hiába kutatták, míg tegnap a véletlen úgy hozta magával, hogy maga a levélhordó felismerte támadóját. A levélhordót most a Rókus-kórházban ápolják s éppen rendes sétáját végezte, mikor új beteget hoztak. Rögtön felismerte az új betegben megtámadóját, aki Függő János napszámos. A rendőrség kihallgatta Függő Jánost, aki tagadja a merénylő.

Nyilttér.

Rokszin György dr.
ügyvédi irodáját

Nagyszalontán Váradi ut 1493. szám alatt
megnyitotta.

Kálmán Sándor

ékszerész.

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Ajánlja: Drágakövek, ékszerek, arany és ezüst ajándéktárgyak, női és férfi aranyórák, ezüst evőeszközökből álló nagy raktárát, a legszolidabb szabott árak mellett. 433.

Javítások és átalakítások
a legfinomabb kivitelben.

Telefonszám: 409. Telefonszám: 409.

Weimann Jenő dr.

ügyvédi irodáját

Nagyváradon, Zöldfa utca, 21. szám
alatt (Dr. Mayer-féle házban, a Berkes-féle festék üzlet felett) megnyitotta.

Felelős szerkesztő: Dr. Vuoskies Gyula.

XII-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték
nyereményeinek sorozata

110.000 sorsj. **55.000** nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió kor.

A nyeremények készpénzben fizetettek ki.		Korona
1 jutalom		600000
1 nyer. á		400000
1 »		200000
2 »		100000
1 »		90000
2 »		80000
1 »		70000
2 »		60000
1 »		50000
1 »		40000
5 »		30000
3 »		25000
8 »		20000
8 »		15000
36 »		10000
67 »		5000
3 »		3000
437 »		2000
803 »		1000
1528 »		500
140 »		300
34450 »		200
4850 »		170
4850 »		130
100 »		100
4350 »		80
3350 »		40

55000 nyer. és jut. összegben 14.459.000

Felhívás

a XII-ik

m. kir. szab. Osztálysorsjátékhoz.

Az I. osztály huzása már

1903. november hó 19. és 20-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy egész egy fél egy negyed egy nyolczad ■
12 kor. 6 kor. 3 kor. 1 kor. 50 fill.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becsés megrendelését sziveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtődéje.

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos-utca 11. sz.

Gaedicke szerencséje

óriási!

A következő főnyereményeket fizetem ki eddigelé b. ügyfeleimnek:

600000 korona	62551. sz.
400000 »	33464. »
400000 »	11119. »
400000 »	28916. »
100000 »	42758. »
100000 »	49878. »
100000 »	87991. »
70000 »	60912. »
60000 »	17357. »
60000 »	78863. »
60000 »	82528. »
60000 »	97263. »
30000 »	6920. »
30000 »	38691. »
30000 »	90664. »
25000 »	23481. »
25000 »	30049. »
25000 »	52235. »
20000 »	14574. »
20000 »	28950. »
20000 »	33402. »
20000 »	35862. »
20000 »	44410. »
20000 »	60781. »
20000 »	78848. »
20000 »	88974. »

Gaedicke szerencséje

utólérhetetlen, mert egy gyűjtőde sem mutathat fel ily óriási sikereket.

IFJ. STERN SÁNDOR

elektrotechnikai vállalata

BUDAPEST (V. Lipót-körut 20.) NAGYVÁRAD (Royal mellett.)

Elvállal jótállás mellett: lámpa-átalakításokat.

VILLAMOS

VILÁGÍTÁSI
ERŐÁTVITELI
IVLÁMPA
SZELLŐZŐ
MOTOR

CSENGŐ
TELEFON
VILL. ÓRA
VILL. JELZŐ
VILLÁMHÁRÍTÓ

berendezéseket **legsolidabb, legolcsóbb** kivitelben.

A villamos világitást természetben mutatom be üzletemben.

Nagyvárad | Költségvetés | **Mindennemű csillárok és**
I-a referenciák. | = díjtalanul. = | **lámpák, ampolnák raktára.**

Hirdetmény.

A helybeli helyörség legénységének élelmezési kezelésénél folyó évi november hó 24-én délelőtt fél 10 órakor, az 1904 évben szükséges

hus, zsír, liszt, hüvelyes vetemény

stb. szállításának biztosítására versenytárgyalás tartatik.

A közelebbi feltételeket naponkint délelőtt fél 11 órától fél 12 óráig a várban, a helyörségi élelmezési kezeléségnél lehet megtekinteni.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a Sas kávéház mellett.

Nagy raktár valódi angol, francia és honi

SZÖVETEK BŐL

melyekből **jutányos árákért** a legszebb, legelegánsabb angol és francia szabás szerinti **uri ruhákkal** szolgálhatok.

Tisztelettel

Ss. Kocsis János, férfi szabó.

A hivatalos

cs. kir. „Wiener-Zeitung“

277. számában 775. oldalon méltó módon foglalkozik Wilhelm Ferencz, gyógyszerész cs. és kir. udv. szállító Wilhelm-féle antiartrikus és anti-reumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával:

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiartrikus és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és ezuzos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész vértartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul, a mennyiben a vér sűrűsödését megszünteti, az altestben a szénsavtartalmu venerikus vért megtisztítja, a nyálka- és epekőlerakódásokat eltávolítja, valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzam osabb időn keresztül való használata sem nehezíti az emésztést, sőt ellenkezőleg erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának használata tavasszal valamint zordabb és hidegebb időjárásban, a mikor a nevezett bajok föllépni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utánzatoktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vonják, ezt a teát egyenesen **Wilhelm Ferencz**, gyógyszerész, cs. kir. udvari szállítótól Neunkirchen (Bécs mellett raktárából) vagy ennek fiókjából kell beszerezni.

Dr. Baudnitz.

Árverés.

A **Fráter Ferencz** tulajdonát képező Uri és Sal Ferencz utcai házak f. hó 12-én d. e. 9 órakor birói árverésen eladtnak.

Közelebbi feltételek irodámban vagy Breitner József urnál tudhatók meg.

Dr. Fodor Gyula,

mint a nagyszabeni földhivatalintézet megbízott ügyvédje.

Meghívó

a Nagyvárad Hirlapkiadó Részvénytársaság ez évi november hó 15 én délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi Csarnok helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésére. A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság jelentése kapcsán beterjeszti az 1903. június 30-án lezárt mérleget, veszteség és nyereség számlát. 2. A felügyelő bizottság jelentést tesz megvizsgált mérleg, veszteség és nyereség-számla tárgyában. 3. Igazgatóság és felügyelő bizottság lemondása. 4. Új igazgatóság és felügyelő bizottság választása.

A t. részvényeseket fölkérjük, hogy akik a közgyűlésen részt venni akarnak, részvényeiket a Nagyvárad napilap kiadóhivatalában legkésőbb e hó 14-ig letétbe helyezték.

Nagyváradon, 1903. nov. 7.

Az igazgatóság.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, csúznál és megájdásoknál.

Intés. Silányabb utánzatok miatt beviselés-láskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél **Budapesten.**

Richter F. Ad. és társa,

csász. és kir. udvari szállítók.

Rudolstadt.

Bihar

megyében

eddig

9 főnyereményt

és

23 más nagyobb

nyereményt

fizettünk ki.

Bizonyított tény, hogy a magy. királyi szab. osztálysorsjáték után igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyeresési esélyeket oly nagy összegű nyereményekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályban 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14¹/₂ millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egy millió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 á 100.000, 90.000, 2 á 80.000, 70.000 stb. stb.

Első osztály húzása már folyó hó 19 és 20-án.

Az első osztály eredeti sorsjegyek ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.— és nyolczad 1 K 5 f.

Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében, vagy utánvétellel küldünk. — Hivatalos nyereményjegyzékekkel pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegy-küldeményhez mellékelünk. 468

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Gizella-tér 1. Sürgöny cím: >NEMZETI PÉNZVÁLTÓ BUDAPEST.<

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyereményt — még esedékesség előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmesszebbmenő biztosságot nyújtja.

A legtöbb főnyereményt nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték.

19 krajczár egy liter bor,

saját nagyváradi termés, legalább 50 literes hordóban vételnél (melyet megrendelő küld be) fogy. adó nélkül.

Üvegben fogy. adóval ^{üveg nélkül} **32 kr.**

SCHLAUCH-TÉR 18. szám

alatti lakáson. a hol lábbadozóknak, betegeknek kiválóan alkalmas **finom fehér és vörös ó fajboraim** mint

GYÓGYBOROK

is kaphatók, saját termésű ménes gyórok szőlőiből. — E vörös borok a gyümölcs szezsonban egy asztaltól sem hiányozhatnak.

Ugyan e borok **Ifj. Popper József** ur és **Diósi Mihály** ur üzletében is az ismert árakon kaphatók.

470 **Molnár Lajos,** szőlőbirtokos
Telefon szám 481.

Ki kedvel egy jó csésze teát, kérje mindenütt a világ legfinomabb és legjobb teáját, a mely az

INDRA TEA

A legfinomabb kínai, indiai és Ceylon-teák vegyülete. Valódi csakis eredeti csomagolásban. — Raktárak a falragaszokon láthatók. 1105

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakráczon megszabadít a betegségtől kitűnően ható szereit által.

A Jurisics-féle Pakrácz cseppek oly csodaszereit balszam, melynek egy házban sem volna szabad hiányozni, mert a **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** oly előnyvel bírnak, hogy minden baj ellen használhatók és mindig csodaszereit hatással van. A **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** legbiztosabban gyógyítják a **gyomorbajt és székrekedést, gyomorgörccsöt, rendellen székürülést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorégést, felbűfögést, sápkórt, szédülést és mindenfajta gyomorkatarust**, de a legfényesebb sikerrel alkalmaztatik külsőleg is, nevezetesen **daganatok, égési sebek, szuggatás és kőszvényes bántalmaknál**, mert a hol semmi-féle szer nem használott ott a **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** már rövid használat után nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt számtalan hálanyilatkozat minden országból bizonyítja.

A **Jurisics-féle Pakrácz cseppek** megrendelhetők közvetlenül **JURISICS PÉTER** gyógyszerésztől **PAKRÁCZON 426. sz.**

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel.
12 üveg kor. 5.— 36 üveg kor. 12.40 Minden 12 üveg után egy 24 > > 8.60 48 > > 16.— üveg **PAKRÁCZI CSEPPEK** ráadásul ingyen.

Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehéz lélegzés, oldalmnyilalás influenza és hurut ellen felülmulthatlan szer

a Jurisics-féle Szlavoniai növénynedv.
Ára: 2 üveg 3 kor. 40 fill., 4 üveg 5 kor. 80 fill., 6 üveg 8 kor. 20 fill.

Hideglelés és láz ellen kiténő **«Febri Fugo»** mely rendkívül gyorsan és biztosan hat. — Ára: 2 üveg kor. 4.20, 4 üveg kor. 7.—, 6 üveg kor. 10.—

Szlavoniai növénynedvből és «Febri Fugo»-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is egy üveg **Pakrácz cseppek** ingyen kapunk.

Jelszavam: **Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!**

Főraktár Budapesten:

Török József gyógytárában **Király-utca 12.**

Vidmarics Péter magyarázza a **Pakrácz cseppek** csodaszereit hatását.

STROHMAYER PÁL VÁSZON, MENYASSZONYI KELELGYÉK, KÉSZ FEHÉRNEMŰEK ÉS SZÖNYEG RAKTÁRA
Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Költözködési és a téli idényre!

Ajánlom a tisztelt vevőközönség figyelmébe teljesen ujonnan berendezett

szőnyegnagyraktáramat

hol remek kivitelű és minden nagyságu pamlag szőnyegek, mindennemű **futó és gyökér (Cocos) szőnyegek** a legolcsóbb árakban beszerezhetők.

Nagy választék:

szővött, csipke és tüllfüggönyök, ágy és asztalterítők, gyapju takarók és pokróczokból.

Linoleum és viaszos padló vászon!

Ajánlom egyszersmint a legkiténőbb minőségű **VÁSZNAIMAT**, melyek minden versenyt kizárnak;

Scholl-féle Chiffon és pamutvásznak. Menyasszonyi kelegyek, valamint kész női és férfi fehérneműk legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye.

Bizományi raktára a Szénásy Gyula budapesti legnagyobb nőidivat cég szövet és selymeiből.

Minták kívánatra házhoz is küldetnek.

Telefon 166.

Telefon 166.

Kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL,

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1.

Paplan és matrac készítés.

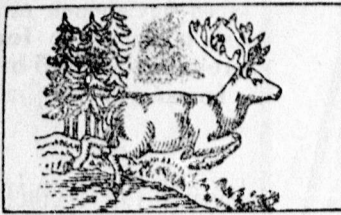
Szabott árak.

SCHICHT - SZAPPAN

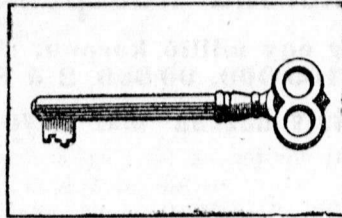
Szarvas

védjegy

Kulcs

Legjobb, kiadóbb és ezért
legolcsóbb szappan
tisztá minden ártal-
mas vegyítéktől.

Mindenütt kapható.

Vételnél ügyeljének különösen arra, hogy minden darabon a Schicht név és egyike a fenti védjegyeknek rajta legyen.

177

Fix fizetéssel

állandó alkalmazást nyerne oly intelligens megbízható egyének, kik gyermekbiztosítók szerzésével kívánnak foglalkozni.

Bővebbet Zöldfa-utca 19. I. em.

500 forintot

fizetnek annak, aki Bartilla fogvizének használata mellett, füvege 35 kr. valaha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külső 10 kr.) Bartilla A. örökösök (E. Winkler) Wien, 19. 1 Sommergasse 1. Kapható Nagyváradon Vadász Albert drogeriájában Fő-utca, Nyíry György, Molnár Lajos urak gyógyszerárában. Berettyó-Ujfaluban: Trajanovits Antal gyógyszerárában. Kérjük határozottan mindenütt Bartilla-féle fogvizet. (Hamisítványok feljeleltői jól dajzattanak.) Oly helyekre, hol nem kapható bérmentve küldök 7 füvet 2 forint 60 kr-ért. 453

Országh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

új orgonáit.

Elvállal javításokat a legjutányosabb árak mellett.

Kisebb orgonák raktáron!

211 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Uj! Vendéglő Uj!

A n. é. közönségnek, ismerőseimnek és jó barátainak van szerenésém becses tudomására hozni, hogy Nagy-Körös-utca 1. szám alatt, egészen újonnan épített helyiségben, egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

VENDÉGLŐT

szombaton este egy előkelő zenekar közreműködése mellett

megnyitottam.

A gyönyörűen festett és berendezett nagy és kényelmes **ETTEREMBEN** tisztelt vendégeim **kitűnő étellel** és **tisztán kezelt legjobb minőségű italokkal** lesznek előzékeny és legpontosabb kiszolgálás mellett ellátva és hiszem, hogy a teljes megelégedés folytán gyakran fognak megjelenésükkel szerencsételni.

A nagybecsű közönség pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

Szabó Gyula,

vendéglős

Nagy-Körös-u. 1. sz.

AMERIKA.

Indulás Havréből minden szombaton. Menet jegy 2

francia vonalon át.

Gyors és jó szállítás. Kitűnő ellátás, beleértve bort és liqueuröket. Közelebbi felvilágosítás ingyen és bérmentve nyerhető:

Französische Linie

Wien IV Währingergasse 8. 429.

Kiváló szerencse Töröknél.

Felülmulhatatlanul kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagybecsűlt vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyeresémet és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre,
a 100.000 „ főnyeresémet a 74366. „ „
a 90.000 „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresémet.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeresemény 400.000,
1 a 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a
50.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000,
1 a 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000,
8 a 15.000, 36 a 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen 55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000
korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/2 eredeti sorsjegy frt —.75 vagy K. 1.50 || 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy K. 3.—
1/2 „ 3.— „ 6.— || 1/1 „ 6.— „ 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük. — Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

folyó évi november hó 19-ig bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és TSA

BANKHÁZA BUDALEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei: 1186

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váczi-körút 4/a.

II. fiók: Muzseum-körút 11/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre..... I. osztályú magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ...korona összegben } utánvételezni kérem } A nemtetsző törlendő.
} postautalvánnyal küldöm }
} mellékelem bankjegyekben (bélyegeken). }

Pontos orsín